

Макар и да знаеха дружеските отношения Стремскеви към семейството на Филовича, и особено към Драга, графът и другите все бидоха доста изненадани от силата на това негодувание. Те не знаеха, че близостта на Найдена с Драга беше отишла по-далеко, отколкото мислеха, и беше се превърнала на любов.

- Има тука друго нещо: дали той действително се е осмелил да й изговори тая гадост? - каза графът.

- Този фанфарон се хвали, не вярвайте - забележи Шопов.

- Но той е способен да направи това - каза Стремски. - Той си позволява всякакви нелепости, защото му се прощават. Веригаров е една дребна душица и всичкият му идеал е да печели ефекти чрез шутовски остротии и плоски каламбури. В случая аз не вярвам да е казал това на Драга Филович; но ако го е казал, тя не е преглътнала, но му е казала каквото му прилича, като възпитана девойка.

- Аз ви уверявам, че дрънкаше само на лапавица; той пи в бюфета - каза Шопов.

Стремски се обърна към графа.

- На, одеve говорехме за новите идеали, които ни трябва... Ето какъв идеал ни трябва да постигнем: да се превъзпитаеме, да станем хора характерни... Вие ни освободихте от турския деспотизъм, но от нашата българска безхарактерност не можете вие да ни освободите. Ний сами трябва да се освободим... Негова милост, Веригаров, е едно блестяще изражение на тоя наш обществен недостатък. С всичката си пустота, безсрамие и нищожество, той е приет от нашето общество, глезен даже от него и получава сърдечни ръкостискания вместо плесници. У нас нито знаят да се възмутят, нито да бъдат горди... Ний еднакво подаваме ръка и на честния човек, и на мазникът... Все ни е едно... Вий чухте одеve как се смееха драго ония господа около Веригарова, когато той им четеше стиховете? Между тях има добри младежи, но и те се смееха весело... Никому не хрумна, че насърчават една подлост, че опетняват едно момиче... Що им трябва да се възмушават?... Той не падна нито на косъм в уважението им... Безхарактерност безподобна! Чухте одеve какво ми отговори той, когато го оплюх? Че ще иде да танцува с Драга Филович! Ни лук ял, ни на лук мирисал!... Уверявам ви, че ако ида сега да му кажа, че съм се шегувал - той веднага ще бъде приятел и ще ми предложи добродушно едно пиво. Ето идеалът, графе, който ни трябва да постигнем: да станем хора с характер, хора с принципи! Трябва ни да се преродим, за да заприличаеме на човеци!... Ако това не сторим, Веригаровци ще дават тона у нас - не само в обществото, но и в явният и политическият живот... Вий убихте турската тирания, а нам следва да убием веригаровщината у нази си, която сме присмукали в кръвта си чак!...

Тоя изблик от негодуящи чувства пооблекчи Стремски. И нощният хладец работеше успокоително на нервите му. В салона гърмеше музиката и се въртяха двойките. Наоколо кърът беше тъмен, с изключение на двата фенера пред гарата, задрямала в тишина. От Дунава изпишя паракходна тръба, знак, че паракходът напушча пристанището. Скоро той пролетя над тъмната река, като метеор, с червения огън на мачтата му. Глухото боботене на колелата, порещи водата, стигна дотука. Но никой не забележи минуването му: одевешната случка занимаваше още умовете и даваше повод на нови кратки пориви от гняв у Стремски, всеки път впрочем по-слаби.

Но желанието да говори с Драга го глождеше и той нетърпеливо гледаше към салона.

- Да станем! - каза най-сетне той.

- Не бива да ходите вътре, Найден Маркович!

